

Ne muči živali.

ani so pokopali na našem pokopališču moža, ki je pač žalostno sklenil svoje življenje. Stara žena, ki ga je spremila k večnemu počitku, pripovedovala mi je to-le o njem:

Razpotnikov Gašpar — takó se je pokojnik zval po imenu — bil je v mladosti zeló hudoben deček. Ko je še v šolo hodil, nagajal je učitelju in učencem ter jih dražil, kolikor je le znal in mogel. Večkrat ga ni bilo v šolo, ker se je šel raje potepat po gozdih. Tù je lovil ptičke in iskal njih gnezd. Gorjé ubogej živalci, ako mu je prišla v pest! Vsako je umoril, a to ne hitro, nego mučil jo je poprej takó grozovito, da se niti popisati ne dá. In kako hudobno se je smijal, kadar so nedolžne stvarce milo čivkale v grôznih bolečinah, kakor bi hotele reči: „Grozovitnež, kaj smo ti storile žalega, da nas tako neusmiljeno mučiš?“

Bilo je nekega poletnega popóldne pred kakimi tridesetimi leti. Vreme je bilo zeló prijetno, in jaz sem šla v gozd dračja nabirat. Pobirajoč suhe vejice, naletim h krati na tega potepuha. Vprašam ga, kaj tukaj dela in zakaj ni šel v šolo. Gašpar pa se osórnó zadere nad menoj: „Kaj tebi to mar, baba! Ali te sem kaj vprašal? Mólí!“

Ostro sem ga posvarila in mu pretíla z božjo kaznijo. Ali on se mi je smijal v lice in počasi odhajal.

Opazivši sredi trnjevega grma kúp pepela, iz katerega se je še kadilo, stopim bliže in pogledam, kaj gori, in — ó grôza — kaj zagledam? Tu sem videla okrog ognja nastlano ptičje perje, v pepelu pa so ležale na pólu sežgane ptičje nožice. Sveta jeza me je obšla in zaupila sem za odhajajočim: „Le počakaj, grozovitnik, kazni božjej ne otideš.“ Ali s temi besedami sem ga še bolj ujedla, vrnil se je in mi sam začel pripovedovati svoje grozovito dejanje. V grmu je našel namreč srakopérovo gnezdo, v katerem je ležalo pet še negodnih mladičev. Kakšno peklensko delo mu je prišlo na misel? Zakuril je pod grmom takó, da so se mladiči polagoma v gnezdu podušili in pekli ter slednjič popadali v žrjavico. Starca pa, ki sta v tem prinesla hrane mladičem, obletavalta sta grm in milo čivkala, ker nista več našla svojega doma. Tudi ta dva je hudobnež ujel, potrgal jima noge in je zagnal na gromado. Ko je hudobnež nehal pripovedovati, oštela sem ga in mu zapretíla, — ali on se mi je rogal iz vsega grla.

Vse kazni in vsi opomini njegovih dobrih starišev in skrbnega učitelja bili so le „bob v steno.“ Gašpar je ostal, kakeršen je bil, ter se ni brigal ne za stariše ne za učitelja.

Ko so njegovi stariši opešali, dobil je on domačijo in se oženil. Prišel je pa vojskin čas, in med mnogimi drugimi moral je tudi Gašpar iti v vojake, zapustivši doma ženo in dva otročiča. V vojski ga je zadelá sovražna krogla v desno nogo in mu jo takó poškovala, da je bil hróm. Vrnil se je domóv, a tù ga je čakala grôzna novica.

Pred nekaj dnevi je šla njegova žena daleč iz doma delat, da bi s tem zaslužila košček vsakdanjega kruha sebi in otročičema. Pustila je zjutraj doma otroka sáma, a vrnivši se zvečer domóv, našla je mesto hiše le kúp pepela,

pod katerim sta bila pokopana tudi oba otroka. Jokala in zdihovala je ne-srečna mati in slednjič zaradi prevelike žalosti zbolela. Ko je prišel njen mož domov, ležala je vže na smrtnej postelji. Videč, da je zgubil domačijo in zvedši, da sta mu otroka zgorela, ni dosti manjkalo, da ni znorel.

Ženo so kmalu po njegovem prihodu položili v hladni grob.

Gašpar, ki je ostal sam na svetu, vedel ni, kaj bi začel. Noga ga je vedno bolela, ker je bila pohabljena. Živel je od milostinj dobrih ljudi. Oni dan je pomagal na travniku senó grabiti. Naložili so toliko na voz, da sta ga dva moža spremljala in pazila, da bi se ne zvrnil. Jeden teh dveh je bil Gašpar. Prišli so do malega ovinka, kder cesta nekoliko visí. Ker so konji prehitro peljali, prevrnil se je voz in podsul ubozega Gašparja. Z velikim trdom so ga izvlekli izpod sená. Ali o joj, kakšen je bil! Ves pretrt in pomočkan, na pólu mrtev. Zavedal se ni več, izpovedati se ni mogel, le v sveto olje so ga dejali. Predvčerajšnem je umrl in danes smo ga tú k njegovej ženi pokopali. Bog mu daj večni mir in pokoj!

Takó je končala ženica povest o pokojnem Gašparji in k sklepu še pri-stavila: „Ali ni bila to očitna kazen božja, ker je v mladosti takó neusmiljeno mučil nedolžne živali? Bog mu odpusti grehe; jaz mu sem vže davno od-pustila vse, s čimur je mene razžalil.“

Žival je vsaka božja stvar,
Zató ne muči je nikdar!

J. B.

Lepa beseda najde lepo mesto.

ratislav II. je kruto kaznoval vse óne, ki so se zakrivili proti njemu, posebno če so ga razdražili k jezi njegovi svetovalci. Leta 1090. gre na Moravo, da ustrahuje nekak upor svojega brata Konrada, délnega kneza Brnskega, in svoja dva sinovca, ki sta vladala skupaj v olomuškem okraji.

Dobivši najpred Olomuc, približa se Brnu in razpostavi svojo vojsko okolo mesta. V tem se odloči iti h kralju Vratislavu Valburga, žena kneza Konrada, jako modra gospa in lepih besed, da ukroti njegovo jezo z mirnimi besedami.

Ko napovedó kralju njen prihod, skliče precej svoje svetovalce, posadi se z njimi na sedeže in ukaže préd-se priversti kneginjo. Kneginja pade pred kralja na kolena, in ko jo vzdignejo na njegovo povelje, govori stojé:

„Častni in veleslavni kralj! Ne iz objesti, ampak z važnim vzrokom, zanašaje se na tvojo dobrotljivost, odločila sem se, da pridem k tebi. Čudna reč je res, da vidiš boj, kder ga ni. Veruj mi, da od tukaj ne odneseš viteške slave, temveč se bojuješ proti svojim domačinom. Ako hočeš obogatiti z našim blagom sebe in bojevalce svoje, obračaš sam proti sebi svoje pšice, bijoč boj z bratom, kateremu bi moral prej pomagati proti neprijateljem nje-govim. Proti Bogu se bojuje, kdor pogublja svoje krvne prijatelje. Želiš-li obogateti s plénom, zakaj ne obereš bogatih kupcev, ki bivajo pod gradom Praškim in Višegraškim? Ali morda želiš gledati, kako je gorelo mesto Troja, zakaj ne daš zažgati Prage in Višegrada celó s podgradovi? Porečeš: